

Sygn. akt: I C 200/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Dominik Bednarski
Protokolant:	sekretarz sądowy Milena Kachniarz

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2023 r. w Grudziądzu

sprawy z powództwa **M. M. (1)**

przeciwko **J. M. i A. M.**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powódki należnymi pozwanym kosztami procesu;
3. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 200/23

UZASADNIENIE

Powódka **M. M. (1)** w pozwie skierowanym przeciwko **J. M. i A. M.** wniosła o zasądzenie:

- od pozwanych solidarnie kwoty 3,988,43 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10.02.2020r. do dnia zapłaty,
- od pozwanego kwoty 478,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10.02.2020r. do dnia zapłaty.

Domagała się też zasądzenia od pozwanych kosztów postępowania, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozew zawiera uzasadnienie (k. 3v.-4). Wynika z niego, że w 2012 roku strony znosiły współwłasność nieruchomości. Żądane kwoty to część kosztów prac adaptacyjnych, do których strony zostały upoważnione i zobowiązanie postanowieniem wstępnym wydanym w tamtej sprawie. Zdaniem powódki wszystkich prac adaptacyjnych dokonała samodzielnie i na swój koszt. Dlatego ma teraz prawo żądać wskazanych pozwem sum – stosownie do przysługujących pozwanym udziałów w nieruchomości wspólnej.

W odpowiedziach na pozew, działając przez profesjonalnego pełnomocnika, pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Odpowiedzi na pozew zawierają uzasadnienie (k. 59-60, 63-64, 67-68). Podniesiono w nich zarzut przedawnienia, a także powołano się na treść artykułu 618 § 3 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 16 czerwca 2023 r. (k. 50) Sąd zwolnił powódkę od kosztów sądowych w całości oraz oddalił wniosek powódki o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu.

W dalszym toku sprawy strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sprawa została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 27.09.2009 r. A. M. i J. M. podpisali oświadczenie o treści: „oświadczam że wyrażam zgodę na przeprowadzenie podziału współwłasności stanowiącej nieruchomość zabudowaną oznaczoną numerem działki (...) położonej w miejscowości L. oraz zobowiązuje się do pokrycia części kosztów podziału proporcjonalnie do wielkości udziałów w prawie”.

(okoliczność bezsporna, a także dowód: oświadczenie – k. 23 akt)

W dniu 21.02.2012 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu w sprawie o sygn. akt I Ns 552/10 toczącej się z wniosku M. G. (obecnie M.) z udziałem A. M., J. M. i I. M. o zniesienie współwłasności wydał postanowienie wstępne. W punkcie I. postanowienia uznał za usprawiedliwione co do zasady zniesienie współwłasności nieruchomości zabudowanej położonej w L., stanowiącej działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą (...), przez ustanowienie odrębnej własności lokali:

1) lokalu mieszkalnego numer (...) składającego się z jednego pokoju z aneksem kuchennym (oznaczonego na rzucie nr 02), ubikacji (oznaczonej na rzucie nr 02A) oraz pomieszczenia przynależnego na poddaszu – pokoju (oznaczonego na rzucie nr 102) o łącznej powierzchni użytkowej 42,19 m²,

2) lokalu mieszkalnego numer (...) składającego się z trzech pokoi (oznaczonych na rzucie nr 01, 08, 10), trzech kuchni (oznaczonych na rzucie 03, 09, 11), łazienki (oznaczonej na rzucie nr 06), sieni z ubikacją (oznaczonej na rzucie nr 12), dwóch sieni (oznaczonych na rzucie nr 04 i 05) oraz pomieszczenia przynależnego na poddaszu – pokoju (oznaczonego na rzucie nr 106) o łącznej powierzchni użytkowej 94,99 m²,

według wariantu numer II zawartego w opinii biegłego A. L. z dnia 30 sierpnia 2011 r..

W punkcie II postanowienia upoważnił M. G. (obecnie: M.), A. M. i J. M. do wykonania niezbędnych prac adaptacyjnych:

1) A. M. i J. M. – do demontażu dwóch ościeżnic drzwiowych oraz skrzydeł drzwiowych między pomieszczeniami 01 i 02 oraz 03 i 02, zamurowania dwóch otworów po zdemontowanych drzwiach, wykonania otworu drzwiowego między pomieszczeniami 01 i 03 oraz montażu w nim ościeżnicy i skrzydła drzwiowego, inwentaryzacji instalacji elektrycznej oraz rozdzielenia instalacji elektrycznych między projektowane lokale (...) (z wyjątkiem instalacji elektrycznej w pomieszczeniu ubikacji wydzielonym w pomieszczeniu numer 02), tymczasowo na ich koszt,

2) M. G. – do:

A. wydzielenia z przestrzeni pokoju numer (...) pomieszczenia ubikacji, a następnie wykonania w wydzielonym pomieszczeniu ubikacji następujących prac: instalacji wodno-kanalizacyjnej dla jednej muszli ustępowej oraz umywalki, otworu wentylacyjnego o przekroju 14x14 cm zapewniającego wentylację grawitacyjną oraz montażu kratki wentylacyjnych, demontażu podłogi z desek i wykonania w to miejsce posadzki betonowej, montażu muszli ustępowej oraz umywalki, wykonania niezbędnej instalacji elektrycznej,

B. wykonania instalacji wodno-kanalizacyjnej dla jednego zlewozmywaka w aneksie kuchennym w pomieszczeniu numer 02 oraz montażu zlewozmywaka w tym aneksie kuchennym, tymczasowo na jej koszt.

(okoliczności bezsporne, a także dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 21.02.2012 roku 144 – 144v. akt I Ns 552/10 S.R. w G., k. 14-21 akt,)

Ww. postanowienie z dnia 21.02 2012 r. uprawomocniło się dnia 14.03.2012 r.

(dowód: zarządzenie - k. 146 akt I Ns 552/10 S.R. w G.)

Do dnia 27.11.2012 r. wszystkie wyżej opisane prace adaptacyjne zostały wykonane.

(okoliczności bezsporne, a ponadto dowód: opinia biegłego – k. 194 akt I Ns 552/10 S.R. w G., faktury i rachunki – k. 25-37 akt)

W dniu 21.05.2013 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu w sprawie o sygn. akt I Ns 552/10 toczącej się z wniosku M. G. (obecnie M.) z udziałem A. M., J. M. i I. M. o zniesienie współwłasności wydał postanowienie merytoryczne. W punkcie I. postanowienia ustalił, że przedmiotem zniesienia współwłasności jest zabudowana nieruchomość położona w L., stanowiąca działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą (...). W punkcie II. postanowienia dokonał zniesienia współwłasności nieruchomości opisanej w punkcie I postanowienia przez ustanowienie odrębnej własności lokali i przyznanie:

1) M. G. (obecnie: M.) lokalu mieszkalnego numer (...) położonego na parterze budynku składającego się z jednego pokoju z aneksem kuchennym (oznaczonego na rzucie nr 02), ubikacji (oznaczonej na rzucie nr 02A) oraz pomieszczenia przynależnego na poddaszu – pokoju (oznaczonego na rzucie nr 102) o łącznej powierzchni użytkowej 42,19 m², przy czym udział właścicieli wyodrębnionego lokalu w nieruchomości wspólnej stanowiącej grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokalu, wynosi (...), o wartości 17.300 zł (siedemnaście tysięcy trzysta złotych),

2) A. M. i J. M. we wspólności ustawowej małżeńskiej lokalu mieszkalnego numer (...) położonego na parterze budynku składającego z się z trzech pokoi (oznaczonych na rzucie nr 01, 08 i 10), trzech kuchni (oznaczonych na rzucie nr 03, 09 i 11), łazienki (oznaczonej na rzucie nr 06), sieni z ubikacją (oznaczonej na rzucie nr 12), dwóch sieni (oznaczonych na rzucie nr 04 i 05) oraz pomieszczenia przynależnego na poddaszu – pokoju (oznaczonego na rzucie nr 106) o łącznej powierzchni użytkowej 94,99 m², przy czym udział właścicieli wyodrębnionego lokalu w nieruchomości wspólnej stanowiącej grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokalu, wynosi (...), o wartości 32.300 zł (trzydzieści dwa tysiące trzysta złotych), z tym zastrzeżeniem, że podane oznaczenia pomieszczeń odwołują się do wariantu numer II zawartego w opinii biegłego A. L. z dnia 30 sierpnia 2011 r..

(okoliczności bezsporne, a także dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 21.05.2013 roku – k. 232 – 232v. akt I Ns 552/10 S.R. w G.)

Ww. postanowienie z dnia 21.05.2013 r. uprawomocniło się dnia 02.07.2013 r.

(dowód: zarządzenie - k. 248 akt I Ns 552/10 S.R. w G.)

Roszczeń dochodzonych w przedmiotowej sprawie powódka nie zgłosiła w toku postępowania o zniesienie współwłasności.

(okoliczność bezsporna - informacyjne wysłuchanie powódki: protokół skrócony rozprawy w dniu 21 grudnia 2023 r. – k. 88 akt)

U powódki M. M. (1) rozpoznano guz w komorze mózgu bocznej prawej, który został usunięty operacyjnie w dniu 30 listopada 2022 r. Powódka mieszka sama, pozostaje na zasiłku chorobowym wynoszącym 2.500 zł miesięcznie

netto, koszt opału w 2022 r. wyniósł 6.000 zł, za prąd powódka płaci 500 zł miesięcznie, za wodę i ścieki - 50 zł miesięcznie, za wywóz śmieci 22 zł miesięcznie leczenie to koszt 700 zł miesięcznie, pozostałe utrzymanie to koszt 1.000 zł miesięcznie, ubezpieczenie i przegląd auta kosztują 700 zł rocznie.

(okoliczności bezsporne, a także dowód: oświadczenie oraz dokumentacja medyczna – k. 5-13)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne i dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Sąd wziął też pod uwagę **wybraną** treść akt sprawy I Ns 552/10 Sądu Rejonowego w Grudziądzu.

Prawdziwość dokumentów nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony. Dla Sądu również były one wiarygodne.

Sąd nie widział potrzeby przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron, dlatego poprzestał na ich informacyjnym wysłuchaniu.

Powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd podziela pogląd pozwanych, którzy powoływali się na treść art. 618 § 3 k.p.c.

Wedle § 1 wzmiankowanego artykułu w postępowaniu o zniesienie współwłasności sąd rozstrzyga także spory o prawo żądania zniesienia współwłasności i o prawo własności, jak również wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy (...).

Z kolei, jak stanowi jego § 3, po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik **nie może dochodzić** roszczeń przewidzianych w paragrafie pierwszym, chociażby nie były one zgłoszone w postępowaniu o zniesienie współwłasności.

Art. 207 k.c. stanowi ponadto, że pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą **wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną**.

Koszt niezbędnych prac adaptacyjnych, do których zobowiązuje się uczestników postępowania o zniesieniu współwłasności nieruchomości, to **wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy**, o których mowa w art. 618 § 1 zd. I in fine k.p.c. To m.in. roszczenia z tytułu dokonanych nakładów na wspólną rzecz unormowane w art. 207 k.c.

W tym ostatnim przepisie chodzi o szerokie rozumienie wydatków na rzecz wspólną, obejmujące wszystkie wydatki zarówno dokonane w ramach zwykłego zarządu, jak i z jego przekroczeniem, w tym nakłady konieczne, użyteczne, a także zbytkowne. Pod użytym w art. 207 k.c. pojęciem "wydatki" rozumie się różnego rodzaju nakłady poniesione na rzecz wspólną (por. m.in. uchw. SN z 19.12.1973 r., III CZP 78/73, OSNCP 1974, Nr 10, poz. 165; post. SN: z 5.12.1997 r., I CKN 558/97, OSNC 1998, Nr 7–8, poz. 112 i z 18.3.1999 r., I CKN 928/97, Biul. SN 1999, Nr 7, s. 5).

Powódka roszczenia objęte pozwem powinna była zgłosić w postępowaniu o zniesienie współwłasności. Skoro tego nie zrobiła, nie może ich już dochodzić.

Konkluzja ta pozwalała rozstrzygnąć sprawę. Z tego powodu zbędne jest szczegółowe odnoszenie się do zarzutu przedawnienia oraz faktur przedłożonych przez powódkę.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. art. 102 k.p.c. w pkt II. wyroku. Wprawdzie – zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu powódka, jako przegrywająca spór, powinna zwrócić pozwanym poniesione przez nich koszty procesu, jednakże na gruncie niniejszej sprawy Sąd uznał, iż zastosowanie względem niej powinien znaleźć art. 102 k.p.c. Stanowi on, iż wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od

strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (zob. wyroki SN: z dnia 3 lutego (...), II PK 192/09, Lex nr (...) oraz z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, Lex nr 603828).

Przepis ten wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Podstawą do takiej oceny może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprosowa (stan majątkowy, szczególna sytuacja zdrowotna i życiowa).

Sąd doszedł do wniosku, iż **stan zdrowia, ogólna sytuacja materialna powódki, a także przedmiot niniejszej sprawy** (specyficzny charakter prekluzji unormowanej w art. 618 § 3 k.p.c.) decydują o tym, iż w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 102 k.p.c.

W pkt. III. wyroku orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. a contrario mając na względzie, że powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości, zaś pozwani sprawę wygrali.